

DIARIO DE SESIÓNS DO PARLAMENTO DE GALICIA

Número 122

VI lexislatura

Serie Pleno

Sesión plenaria 5 de outubro de 2004

Presidencia do Excmo. Sr. D. José María García Leira

ORDE DO DÍA

Punto único.- Debate de política xeral: informe do Sr. presidente da Xunta de Galicia para expoñer a situación política da Comunidade Autónoma de Galicia, debate e propostas de resolución (doc. núm. 17646).

Ábrese a sesión ás dez e catro minutos da mañá.

O señor presidente pídelles ao señor secretario que lle dea lectura á orde do día. (Páx. 3.) Así o fai o señor secretario (Pedrosa Vicente). (Páx. 3.)

Debate de política xeral: Informe do Sr. presidente da Xunta de Galicia para expoñer a situación política da Comunidade Autónoma de Galicia, debate e propostas de resolución. (Punto único da orde do día.)

Intervención do Excmo. Sr. presidente da Xunta: *Sr. Fraga Iribarne.* (Páx. 3.)

O señor presidente da Xunta non remata de pronunciar o seu discurso debido a que sofre unha indisposición na tribuna de oradores. (Páx. 17)

O señor presidente suspende momentaneamente o Pleno (Páx. 17.)

Suspéndese a sesión.

Retómase a sesión.

O señor presidente anuncia que se vai retomar a sesión coa intervención do señor presidente da Xunta. (Páx. 17.)

Intervención do Excmo. Sr. presidente da Xunta (continuación): *Sr. Fraga Iribarne.* (Páx. 17.)

O señor presidente anuncia que as intervencións dos grupos parlamentarios comezarán mañá, ás cinco da tarde, e suspende a sesión. (Páx. 20.)

Suspéndese a sesión ás doce e corenta minutos do mediodía.

Ábrese a sesión ás dez e catro minutos da mañá.

Preside o presidente do Parlamento, acompañado de todos os membros da Mesa, que é asistida polo oficial maior.

Ocupa o banco do Goberno o señor presidente da Xunta, acompañado de todos os conselleiros e conselleiras.

O señor PRESIDENTE: Ábrese a sesión.

O secretario da Mesa do Parlamento dará lectura á orde do día. Por favor, señor secretario.

O señor SECRETARIO (Pedrosa Vicente): Moitas grazas.

Debate de política xeral: Informe do Sr. presidente da Xunta de Galicia para expoñer a situación política da Comunidade Autónoma de Galicia, debate e propostas de resolución

O señor PRESIDENTE: Moitas grazas, señor secretario.

Ten a palabra o señor presidente da Xunta de Galicia para a súa intervención.

O señor PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA (Fraga Iribarne): Moitas grazas, señor presidente.

Señor presidente, señoras deputadas e señores deputados, teño a honra de comparecer perante o Parlamento de Galicia, a petición propia, conforme o disposto na Lei de competencias da Xunta e do seu presidente e no Regulamento desta Cámara, para dar conta das actuacións do Goberno de Galicia, desde o pasado Debate sobre o estado da autonomía do 21 de outubro de 2003 ata o día de hoxe, nos seus aspectos máis relevantes e estratéxicos.

Non se trata só de repasar as liñas mestras da nosa acción de Goberno ao longo do último ano, senón tamén de expor a política baseada no programa do Partido Popular de Galicia e desenvolvida grazas á elección maioritaria do pobo galego, ao que todos nós representamos e ao que eu, persoalmente, nunca me cansarei de agradecerlle a confianza e as oportunidades que nos ten brindado.

Señorías, máis alá do tempo marcado para debates como o que hoxe nos ocupa, existe outro tempo que esixe máis vagar e maior responsabilidade. Todo froito necesita da súa sazón para ser concibido, para medrar e madurecer, e o proxecto político do Partido Popular de Galicia –desenvolvido con eficacia e seriedade– vaise materializando en realidades concretas mediante os plans e as accións pertinentes. O noso é un programa de centro, galeguista e popular e, por certo, non de onte á noite, nin de hai un ano. Este proxecto político estableceuse o 17 de decembro de 1989, foise desenvolvendo ao longo da década dos noventa, está resultando válido no que levamos deste novo século, proxéctase cara ao futuro e é a política apoiada pola ampla maioría das galegas e dos galegos. Cómpre lembrar aquí que non é nada doado enfrontarse a catro comicios consecutivos e gañar as catro eleccións por maioría absoluta, facéndoo, loxicamente, dentro das regras que establece o xogo democrático.

Unha vez dito isto, consideramos que é oportuno comezar aclarando que o proxecto iniciado en 1989 –e que eu modestamente encabecei– non é produto dunha arrotada, nin dunha iluminación, nin dunha utopía, senón dunha meditada acción de goberno que ten dado uns excelentes resultados ata o de agora, que ten solucionado moitos conflitos e que ten achegado solucións concretas tanto aos problemas específicos da nosa terra como aos demais dun mundo en cambio.

En decembro de 2001 dixen que o meu compromiso era con todos os galegos, cos que nos votan e cos que non nos votan. Anunciei daquela que a miña cuarta lexislatura non viña a ser o remate dun período caracterizado polo esforzo infraestrutural, senón o comezo dunha etapa renovadora, adicada a cambiar todo o que houbese que cambiar e a conservar todo o que nos pertence por tradición, cultura e historia. Reafirmo hoxe aquí, perante as súas señorías, o meu compromiso e as miñas palabras; polo tanto, que ninguén perda o tempo especulando con candidatos tapados, cunha crise que non é tal nin con rupturas irreparables. Os cambios realizados no Goberno galego teñen unha base sólida, realizáronse con absoluta responsabilidade e deuse conta deles oportunamente neste Parlamento; polo tanto, que ninguén fale alegremente da necesidade de cambios, sen facer antes unha axustada análise da realidade política, económica e social do noso país.

Cando un chega á política como eu cheguei, con verdadeira vocación, non para conseguir un posto de relevo nin

para buscar prebendas –en definitiva, para contribuír á transformación, á renovación, a deixar algo feito, a arranxar os problemas–, ten todo o dereito do mundo a determinar cales son os seus momentos e a tomar as súas decisións en función do que mellor conveña para Galicia. Cando a experiencia se sobrepón á ideoloxía, cando un ten claras unhas cantas cousas –e non fai delas barreiras nin atrancos–, daquela pódese dicir que existe unha obriga –chamémoslle moral ou como se queira– que está moi por encima da política. Esa obriga, ese compromiso establéceo un coa xente do seu país, un país que eu vivín pobre e obrigado a coller o camiño da emigración, como fixeron meus pais.

No ano 1895, Manuel Curros Enríquez escribía desde A Habana, no seu xornal *La Tierra Gallega*, a seguinte reflexión: “Hoxe necesitamos empregar toda a nosa intelixencia, aplicar a fondo todas as nosas forzas, valernos da nosa experiencia para un maior desenvolvemento da idea rexionalista. O noso credo é claro: Galicia, sempre Galicia.”. Van alá quince anos desde que tomei a decisión de achegarlle á miña terra o mellor de min mesmo sen reserva de ningún tipo e, ao mesmo tempo, de demostrar –desde unha idea rexionalista, como dicía Curros Enríquez– que o Estado das autonomías era posible e viable. Debo confesar que igual Adrián Solovio –o personaxe principal da novela *Arredor de si* de don Ramón Otero Pedrayo– eu era un galego de sentimento e exercía sempre como tal, pero andaba tamén un pouco arredor de min, é dicir, sempre me sentín galego porque nacera aquí, pero non deixaba de necesitar algo máis, de procurar en min e no meu pobo unha esencia máis fonda. Sabía que tiñamos o noso propio ceito, a nosa maneira de andar e de concibir o mundo, pero iso non era suficiente. Agora sei que nos nosos sinais de identidade, no noso cerne identificador, residen os mellores valores para entender e construír Galicia de verdade.

Ninguén pode dicir que aquí houbo voltas atrás ou que as súas posicións non foron escoitadas. Pola miña parte, reunínme –e sígome reunindo– con todos aqueles colectivos, persoeiros e axentes sociais que mo solicitaron para facerme chegar os seus problemas e as súas propostas e tratar de resolver, na medida do posible, as situacións e os conflitos que diariamente se nos presentaron. E botando unha ollada retrospectiva a todos estes anos, podemos asegurar, sen gabarnos, que nos honramos de ter participado no engrandecemento de Galicia, unha comunidade que logrou acurtar as

distancias de todo tipo que historicamente a marxinaban. Hoxe imponse a realidade e Galicia participa das máis modernas e actualizadas correntes do pensamento, da economía, da cultura, das tecnoloxías de vangarda...; en fin, de todo o que conforma e orienta ao home e á muller do século XXI.

Agora máis que nunca, seguimos afirmando que nós temos a mellor materia prima, ese espírito que caracteriza e singulariza os pobos –o que chaman os alemáns o *volkgeist*–, a forza da creatividade desde o seu propio espírito. Esa foi a forza transformadora dunha Galicia que vestía sempre de loito e non podía facer máis que laiarse. Hoxe, propios e alleos coinciden en considerarnos un exemplo, unha comunidade orgullosa de si mesma que non renuncia a nada, que evolucionou sen traumas nin confrontacións. Por outra parte, non hai máis que transitar o noso territorio de norte a sur e de leste a oeste para ver o moito que se leva feito en vías de comunicación, en infraestruturas, en centros educativos, en hospitais –en todo o que xera maior calidade de vida– e, por suposto, é moito o que queda por facer.

Do punto de vista institucional, somos unha nacionalidade integrada no Estado das autonomías, herdeira da mellor tradición histórica española, irmandada con Portugal e con todo o mundo lusófono, con fondas raiceiras en Iberoamérica, que se fai respectar nos foros europeos e reclamamos con firmeza os nosos dereitos; o exemplo galego non é máis que o da práctica do diálogo aberto, a postura solidaria, o pluralismo e a reivindicación do que nos corresponde. Non somos inmovilistas, estamos abertos a reformar o que haxa que reformar, a avanzar en todo o que favoreza e perfeccione o actual sistema, así que permítanme, señoras deputadas e señores deputados, que poña a miña ollada no futuro. Facémolo aquí, neste Parlamento, sen falsas demagogias e dispostos a seguir defendendo o porvir de Galicia, mais sen renunciar a ser españois, todo o contrario: defendendo Galicia, deféndese España, e sendo español compárese a cidadanía europea.

Teño moi claro que ninguén é imprescindible, son optimista e sei que Galicia perdurará moita máis ca nós. Por iso estou aquí, para seguir traballando no que sexa necesario, disposto a contribuír no que o pobo galego considere de utilidade –Voltaire dicía que canto máis envellecemos, máis necesitamos estar ocupados; case é preferible morrer antes

ca arrastrar unha vellez ociosa, posto que traballar é vivir—na nova Galicia do século XXI.

Os galegos contamos cunha comunidade próspera e en pleno desenvolvemento, melloráronse substancialmente as infraestruturas, afianzouse a autonomía e avanzamos no autogoberno en case quince anos. Aínda así, aspiramos a máis, e isto significa: ofrecer máis empregos e de mellor calidade á marabillosa mocidade galega, posibilitar o acceso a unha vivenda digna, mellorar as prestacións sociais para os nosos maiores, axudar á inserción dos inmigrantes retornados —importantísima cuestión—, impulsar o desenvolvemento sostible dos nosos recursos naturais, apoiar o sector pesqueiro e marisqueiro, mellorar a calidade do ensino, procurar máis prestacións e equipamentos na sanidade; en definitiva, señorías, seguir traballando por todo o que represente mellor calidade de vida —a favor de todos e contra ninguén—, por un uso prudente dos recursos naturais e pola protección dos ecosistemas. Para a materialización destas tarefas, para loitar en serio por Galicia —como moi ben dixo Castelao— non hai que poñer tachas. Aquí hai lugar para todos, veñan de onde veñan, pensen como pensen; poñámonos mans á obra.

Canto ás reformas institucionais, hai xustamente un ano, neste mesmo acto parlamentario, adiquei a primeira parte do meu discurso a tres cuestións esenciais: á defensa da nosa Constitución —coincidindo coa celebración do seu vixésimo quinto aniversario—, á defensa da vixencia do noso Estatuto de autonomía e á necesidade de implicar a Galicia na construción europea —ao estarse negociando o texto da xa aprobada, pero aínda non ratificada, Constitución europea—. En todas estas materias —como ben saben os membros desta Cámara, que apoiaron as miñas propostas en diversas ocasións—, se a nosa posición ten unha característica clara é a da coherencia, artellada en torno ao noso ideario galeguista, popular e reformista, dirixido a articular, tamén no eido institucional, mecanismos que permitan o exercicio do autogoberno de Galicia para a defensa dos nosos lexítimos intereses nunha España plural e nunha Europa ampliada que nós, como galegos, axudamos a configurar e nas que queremos continuar participando para que sigan sendo un marco de liberdade e pluralidade.

Neste punto, e antes de analizar o avance producido en cada unha das materias sinaladas, permítanme que reitere a

miña satisfacción polo feito de que —transcorridos doce anos desde que eu as formulara nun debate coma este no ano 1992— as propostas reformistas que presenteí nesta Cámara serán hoxe o principal asunto da inmediata axenda de reformas institucionais na que tanto o Goberno da nación, coma o conxunto das comunidades autónomas estamos dispostos a traballar. Este é un feito obxectivo e documentado que evidencia que o Goberno da Xunta, lonxe de permanecer alleo ao debate das reformas institucionais e estatutarias como algúns afirman, está xustamente no epicentro do debate, desempeñando un especial protagonismo e disposto —como lle transmitín persoalmente ao señor presidente do Goberno— a apoiar cantas reformas contribúan a perfeccionar o modelo territorial vixente.

O noso Goberno apoiará e participará activamente no debate sobre a reforma constitucional do Senado, co fin de convertelo nunha auténtica cámara de representación territorial; tamén vai colaborar lealmente na posta en marcha da Conferencia de Presidentes. Así mesmo, continuará impulsando a presenza das comunidades autónomas no Consello da Unión Europea, e xa fixo pública —como esta Cámara e os líderes dos partidos da oposición coñecen directamente, porque así llelo transmitín en cadansúa entrevista antes do verán— a nosa disposición para acometer unha reforma consensuada do noso Estatuto de autonomía, un conxunto de reformas que teñen lugar nun novo contexto político, caracterizado polo feito de que o actual Goberno da nación necesita o apoio doutras forzas políticas para sacar adiante os seus proxectos; un ámbito de reformas institucionais que precisan unhas maiorías especialmente cualificadas. O éxito destas reformas pasa, polo tanto, polo diálogo e polo acordo, cando menos, dos principais actores nacionais e autonómicos: os partidos maioritarios en toda España e os representantes dos gobernos autonómicos.

Como temos dito moitas veces: defendendo os intereses de Galicia, deféndense os intereses do conxunto de España —outros non falan diso, eu teño que reiteralo cada vez, esíxeo a miña conciencia e os mandatos que teño do pobo galego—. É dicir, cómpre impulsar reformas puntuais que melloren a Constitución, pero sen reabrir un debate constituínte, que poñería abertamente en risco o noso actual marco de convivencia. Galicia deféndese defendendo a reforma, a adaptación e a mellora do noso Estatuto de autonomía, pero non abrindo debates falsos e interesados sobre a necesidade dun

novo estatuto, aproveitando a ocasión para cuestionar o principio da soberanía nacional que o artigo 1º da Carta Magna consagra. Galicia deféndese defendendo a participación das comunidades autónomas na política comunitaria, mellorando as canles de conformación da vontade do Estado no Consello da Unión Europea, pero non propiciando a fragmentación da representación do propio Estado nas institucións europeas. Galicia deféndese participando no debate da reforma do financiamento autonómico, pero sempre tendo en conta que o Estado debe manter a capacidade de cumprir os seus obxectivos constitucionais de garantir a solidariedade interterritorial e interpersoal, e o principio de igualdade de todos os españois no acceso aos servizos públicos básicos.

A Xunta de Galicia, desde a responsabilidade, non vai xogar nunca a rachar o esquema competencial e financeiro explicitado na vixente Constitución. Que quede claro que as propostas que teñen aparecido con etiquetas como “estado de libre asociación” ou “federalismo asimétrico” –por certo, unha expresión contraditoria nos seus propios termos–, non só menoscaban a realidade histórica e constitucional que hoxe é España –motivo dabondo para oporse a elas–, senón tamén desde unha perspectiva exclusivamente galega, poden prexudicar gravemente a nosa capacidade de desenvolvemento, o financiamento e o benestar do conxunto do pobo galego.

No seu discurso de investidura, o presidente do Goberno da nación expresou a súa intención de reformar a Constitución española en catro puntos concretos: en primeiro lugar, o Senado –ao que me referirei deseguido–; as outras tres propostas están dirixidas a incluír unha mención á Constitución europea, a mencionar as comunidades autónomas, e a modificar a orde sucesoria da Coroa para suprimir a preferencia do home sobre a muller dentro da mesma liña e do mesmo grao. Na miña opinión –que é a dun vello profesor de dereito político que tivo o gran privilexio de participar na comisión que redactou a Constitución vixente–, son propostas que non alteran o espírito constitucional e que, polo tanto, poden ser asumidas por todos.

Con todo, estas tres últimas propostas concorren nunha ausencia de concreción sobre o contido exacto, ao non seren aínda explicadas polo Goberno que as propón; unha inconcreción á que se lle engadiu unha importante dose de incerteza sobre as intencións da reforma, dadas as declaracións

feitas por diversos persoeiros do Partido Socialista e dos partidos que o apoian nas Cortes –bastante diferentes entre si–. Eu considero que ningunha destas tres reformas é especialmente urxente; pénsese, sen ir máis lonxe, que estamos a falar dunha mención á Constitución europea cando esta aínda non foi ratificada. Non obstante, non por iso deben ser descartadas de antemán, especialmente de limitarense estritamente ao anunciado. Incluso a enumeración das comunidades autónomas podería aproveitarse –porque ademais de Fraga, chámome tamén Iribarne, que vén da Baixa Navarra– para suprimir o establecido na disposición transitoria cuarta –que é discriminatoria para Navarra–, por contemplar unha situación hoxe xa superada. En todo caso, á espera da súa exacta formulación, o meu Goberno seguirá con atención que das reformas –e moi en particular da relativa á enumeración das comunidades autónomas– non se deriven situacións diferenciais que prexudiquen os intereses da nacionalidade histórica que teño a honra de presidir.

Feita esta aclaración, nós non temos ningún problema en incorporarnos ao consenso, de xeito que, de producirse un acordo cando menos tan amplo como o que no seu día obtivo a vixente Constitución, as tan mencionadas reformas –e en particular a reforma do Senado, que esa si parece que debería desenvolverse o máis rapidamente posible– poidan ser materializadas.

No mes de novembro de 1992, quen lles fala compareceu perante esta mesma Cámara para explicar o Proxecto de Administración única e a reforma do Senado; poucos días despois, no mes de decembro, entregueille ao presidente do Goberno a mencionada proposta. Desde aquela tiveron ocasión de expor reiteradamente as bases da que consideramos que debe ser a reforma do Senado, particularmente nas miñas intervencións na propia Cámara alta nos anos 1994 e 1997, onde se iniciou o tratamento desta reforma que foi parada por pretensións inadmisibles de veto –que volven xurdir agora– de certos grupos nacionalistas. Hoxe seguimos a defender desde Galicia que a reforma do Senado debe encarsarse consensuadamente, contando coas principais forzas políticas e garantindo o respecto e a igualdade de todos os cidadáns españois e tamén os dereitos e as obrigas das comunidades autónomas.

A reforma do Senado que nós propoñemos concrétese, basicamente, en dous ámbitos: por unha parte, a modifica-

ción da composición da Cámara alta para incrementar o número de senadores que representan as comunidades autónomas, entre os que deben estar incluídos os seus presidentes das comunidades autónomas; e, pola outra, a reforma das competencias das cámaras lexislativas e das previsións constitucionais que regulan as relacións entre o Congreso e o Senado, co obxectivo de que este último obteña unha especialización funcional e un papel preponderante na lexislación estatal, de que incida nos ámbitos competenciais das comunidades autónomas, as provincias e os municipios –algúns dos cales acaban de obter un réxime organizativo diferenciado ao acollerse ao novo Estatuto de grandes cidades–. Seguimos, pois, mantendo firmemente que a reforma do Senado axudaría –sen dúbida ningunha– a mellorar substancialmente o actual Estado das autonomías, a buscar unha situación de maior consenso e a superar a actual desconfianza e bilateralidade das relacións entre as autonomías e o Estado. Un Senado reformado sería o marco idóneo onde presentar, estudar a fondo e debater propostas de avance no sistema autonómico realizadas con seriedade e dentro do marco constitucional.

Nós non concibimos a reforma do Senado como un mecanismo que altere ou violente o actual pacto constitucional, tampouco queremos que se oriente cara ao recoñecemento dun suposto carácter plurinacional do Estado español, nin cara a unha estruturación asimétrica do poder. Neste punto, permítanme que lles lembre que a posibilidade de introducir no Senado algún tipo de veto distinto do que é habitual nos sistemas comparados, isto é, o veto derivado dunha votación do conxunto da Cámara de representación territorial –por aí xa caeu a primeira proposta de reforma– resultaría algo completamente alleo ao espírito da nosa norma fundamental. Consecuentemente, señorías, consideramos que a materialización do principio de representación territorial das comunidades autónomas non debe conducir, en ningún caso, a unha capacidade de decisión asimétrica de cada unha delas, agás a que se derive da ponderación da poboación censada en cada territorio e das súas especiais necesidades.

En resumo, os populares galegos consideramos que a reforma constitucional debe abordarse como unha reforma puntual e limitada –é dicir, buscando unha oportunidade para un novo período constituínte–, non como unha agra aberta; a Xunta de Galicia entende, pois, que a reforma do

Senado pode e debe ser abordada hoxe para contribuír a unha nova síntese superadora do centralismo ineficaz e dos igualmente ineficaces nacionalismos extremistas.

A Conferencia de Presidentes. O pasado 20 de setembro tivo lugar en Madrid, como vostedes saben, a primeira reunión preparatoria da Conferencia de Presidentes, na que estivo o conselleiro da Presidencia en representación de Galicia. A pesar de que o ministro de Administracións Públicas non anunciou ningunha proposta concreta, e de que a propia reunión carecía dunha orde do día, todo apunta a que nunha próxima reunión preparatoria que se celebrará na primeira quincena de outubro podería chegarse a acordos que nos beneficien a todos. Expreso, polo tanto, señorías, perante esta Cámara, o meu desexo de que teña lugar por fin a primeira Conferencia de Presidentes e de que este novo órgano comece a funcionar con normalidade; é dicir, que contemple a todas as comunidades en pé de igualdade, nun clima de máxima transparencia, e que sirva para abordar propostas de afondamento no autogoberno e de mellora dos actuais estatutos de autonomía.

A principal función da Conferencia de Presidentes –como xa defendín nesta Cámara e no Senado en reiteradas ocasións desde 1992– debería ser facilitar desde a súa cúspide a efectividade do principio de cooperación e de impulso político coordinado que debe presidir, desde a lealdade constitucional, as relacións entre administracións de distintos niveis. Debe ser, polo tanto, unha institución en certo modo complementaria dos órganos aos que constitucionalmente se atribúe a función lexislativa e de inordinación da vontade das comunidades autónomas na vontade xeral do Estado e, en coherencia, as súas funcións deberanse axustar ás competencias que neste ámbito asuma o Senado reformado co fin de complementalo. Resulta inapropiado, por iso mesmo, entrar a debater en profundidade as competencias da Conferencia de Presidentes sen coñecer previamente cal vai ser o sentido da reforma do Senado que impulsará o Goberno. Esta lóxica, e non outra, é a que nos levou a solicitar do Goberno da nación unha maior concreción respecto do seu modelo territorial do Estado.

Señorías, quero adiantarlles que, de acordo coa concepción do Senado reformado que lles acabo de expor, a Xunta de Galicia trasladaralle ao Goberno central que entendemos a Conferencia de Presidentes coas seguintes características: en

primeiro lugar, debe funcionar como un foro presidido polo presidente do Goberno da nación, no que participen todos os presidentes das comunidades autónomas, coa finalidade de institucionalizar no máximo nivel político as relacións entre a Administración do Estado e as autonomías; en segundo lugar, cómpre dotar de forza vencellante os acordos desta Conferencia, que deberán ser adoptados por unanimidade; en terceiro lugar, a Conferencia deberá emitir o seu parecer sobre os diversos proxectos normativos da Unión Europea e, ademais das lóxicas funcións de impulso político, deberá actuar como instancia superior ás actuais conferencias sectoriais –de natureza fundamentalmente administrativa–, que deberán ser supervisadas e dirixidas por ela; finalmente, a Conferencia de Presidentes debería funcionar como un foro que, con independencia da súa convocatoria anual ou semestral, poida ser convocado sempre que polo menos unha terceira parte dos seus membros o estime necesario.

Galicia e a Unión Europea. Como todos vostedes saben, no último ano producíronse dous importantes fitos na historia da Unión Europea: o primeiro de maio celebrouse a súa ampliación cara ao leste coa incorporación de dez novos países, o que marca a verdadeira superación da división entre bloques iniciada coa caída do Muro de Berlín en 1989; e no transcurso do Consello Europeo dos pasados 18 e 19 de xuño, os xefes de estado e de goberno europeos acadaron un consenso sobre o texto da Constitución europea, que será rubricada neste outono e que entrará en vigor unha vez sexa ratificada por todos os países membros de acordo coas súas respectivas disposicións constitucionais ou acordos axeitados para o caso. O primeiro destes fitos constitúe, obviamente, un motivo de enorme leducia. Galeguismo –e non quero afondar nisto– é sinónimo de europeísmo, non hai máis que mirar estes días a Praza do Obradoiro para saber o que quero dicir. Por iso celebramos como propios os éxitos dunha ampliación que, máis aló do seu simbolismo político, contribúe a facer da Europa da que formamos parte a primeira área económica e a terceira potencia demográfica do mundo, cos seus 450 millóns de habitantes, despois de China e a India. E son consciente de que estou falando no medio da maior revolución demográfica de todos os tempos; hai quince anos falábase da bomba demográfica con temor ante o crecemento excesivo da poboación, nestes momentos o fenómeno é contrario en todos os países e, polo tanto, tamén debemos considerar este tema. Sempre dixemos o mesmo: non podemos consentir que naza tan escaso número de nenos que.

Ábrese, pois, un inmenso abano de posibilidades de intercambio cultural e económico, un enorme espazo que nos permite compartillar cos demais pobos de España e de Europa unha unidade europea que siga defendendo os valores da democracia e da solidariedade sen renunciar ao noso; pero tamén un enorme reto ao que estou seguro que a nosa sociedade saberá facerlle fronte, como fixo no pasado tras a súa adhesión, ou coa instauración da moeda única. Boa parte das nosas accións e políticas económicas e de desenvolvemento –ás que me referirei posteriormente– van dirixidas a favorecer a competitividade das empresas galegas e a facilitar que os nosos sectores produtivos e a sociedade civil –en definitiva, señorías, os verdadeiros protagonistas da nosa adaptación ao novo escenario europeo– poidan aproveitar as oportunidades que se lles abren no mercado.

Considero importante unha análise do segundo gran fito europeo: a Constitución europea. E comezarei por comunicarlle a esta Cámara que o meu grupo considera que o texto finalmente aprobado no cumio do pasado mes de xuño –con independencia de que podería deixar a España mellor situada en termos de poder de voto, como o negociado polo anterior Goberno no Tratado de Niza– é un texto que recolle moitas das arelas da Xunta de Galicia.

Aproveito a ocasión para anunciar que o Grupo Popular galego –como xa foi anunciado, no recente congreso que fará todo o Grupo Popular– solicitará dos cidadáns o voto a favor da Constitución europea no referendo que, con tal motivo, está previsto que se celebre no próximo mes de febreiro –desde onte ten data–. Pediremos o “sí”, entre outras, polas seguintes razóns:

A Constitución supón un avance no achegamento das institucións europeas aos cidadáns, cuxos dereitos fundamentais aparecen explicitados, incrementando o papel institucional do Parlamento.

A Constitución europea consagra, como principios comunitarios, os de solidariedade e cohesión económica e territorial; este último termo está recollido nos tratados por vez primeira.

A Constitución europea avanza, como solicitará o Goberno da Xunta, no recoñecemento do feito rexional, considerando a cooperación transfronteiriza como un elemento

de cohesión –temos nós un exemplo na nosa relación co norte de Portugal– e potenciando o Comité das Rexións –do que me honro de formar parte–, que está capacitado para presentar recursos ante violacións do principio de subsidiariedade e cando se produzan atentados contra as súas propias prerrogativas.

O principio de subsidiariedade farase máis efectivo, ao establecerse a necesidade de fixar mecanismos internos que se materialicen en cada un dos países membros.

A Constitución europea reconece a diversidade cultural e lingüística da Unión Europea e o Goberno da Xunta está xa a colaborar co Goberno central na redacción da versión traducida ao galego.

Aínda máis, a Constitución europea garante o principio de estabilidade das actuais fronteiras dos estados, un principio coherente coa nosa idea de construción europea e que contribúe a reducir as incertezas derivadas de aventureirismos separatistas.

A ratificación da Constitución europea é, en resumo, boa para Galicia; podía ser mellor, pero é boa. Nós confiamos en que sexa posible acadar un amplo consenso entre as forzas representadas nesta Cámara, o mesmo que respecto da reforma da Constitución española e do Estatuto galego. Sería moi bo que todos puidésemos colaborar na obtención dunha ampla ratificación da Constitución europea en Galicia. O Partido Popular de Galicia espera coincidir con outros grupos na campaña a favor da aprobación da devandita Constitución. Este consenso sobre a Constitución europea sería bo estendelo tamén a dúas cuestións intimamente relacionadas con ela: a participación das comunidades autónomas –e de Galicia en particular– no Consello da Unión Europea e a introdución dun mecanismo que garanta a implicación do Parlamento de Galicia nas políticas europeas.

Participación das comunidades autónomas no Consello da Unión Europea. Como saben as súas señorías, a Xunta de Galicia ten defendido nos últimos catorce anos un incremento da participación das Comunidades Autónomas no Consello da Unión Europea. Trátase de que o exercicio da competencia do Estado para representar España no Consello –que é necesaria– sexa compatible coa presenza dos intereses e das opinións das comunidades autónomas, dado que as

decisións adoptadas inciden, cada vez máis, no ámbito competencial que nos é propio, tanto na súa fase de elaboración –ou ascendente– como na de execución –ou descendente–. O pasado día 30 de xuño, o Ministerio de Administracións Públicas remitiunos un borrador no que se facía unha proposta para artellar a participación das comunidades autónomas no Consello de Ministros da Unión Europea. A proposta, en síntese, recollía as formulacións realizadas no seu día pola Xunta de Galicia, aínda que nalgúns aspectos o borrador quedara curto con relación ás nosas pretensións, particularmente, no relativo á presenza de funcionarios de procedencia autonómica nos grupos de traballo do Consello –e non a través da Consellería de Asuntos Autonómicos da representación permanente do Estado en Bruxelas– así como no relativo á participación directa dos representantes autonómicos no propio Consello de Ministros –naturalmente, dentro dunha delegación que poida presidir o representante do Estado–. A Xunta seguirá a negociar melloras nestes dous ámbitos, así como a xerar propostas que permitan axilizar a transmisión e comunicación de información entre todas as administracións implicadas. Confío en que neste tema o Goberno conte tamén co apoio de todos os grupos desta Cámara.

En canto á participación autonómica no control do respecto ao principio de subsidiariedade, o novo tratado constitucional establece un sistema de control no que os parlamentos nacionais e autonómicos deben xogar un importante papel. O noso Goberno considera que os parlamentos autonómicos deben intervir nesta tarefa de control, tanto na fase de consulta previa por parte da Comisión –antes de adoptar unha proposta lexislativa– como na fase de ditame e tamén na fase de recurso perante o Tribunal de Xustiza da Unión Europea. O establecemento dun mecanismo que lle permita ao Parlamento galego facer o seguimento da aplicación do principio de subsidiariedade cando as políticas comunitarias incidan no noso ámbito competencial non é unha cuestión fácil, xa que terá que estar sincronizado coa actuación das Cortes Xerais e os prazos previstos son bastante curtos. Como mostra da dificultade, lémbrense de que esta é unha das cuestións máis controvertidas no debate da reforma do federalismo alemán nestes momentos. Pola súa vital importancia é esta unha cuestión na que a Xunta espera contar tamén co apoio do conxunto dos grupos desta Cámara.

Reforma do Estatuto de autonomía e desenvolvemento do ámbito competencial. Nos vinte e tres anos transcorridos

desde a entrada en vigor da Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, pola que –ao abeiro da Constitución europea de 1978– se aproba o Estatuto de autonomía para Galicia, o noso país creou, desenvolveu e consolidou as súas institucións de autogoberno e asumiu, despois dun intenso e complexo proceso de transferencias, a práctica totalidade das competencias previstas na norma estatutaria. A asunción de máis de 150 trasposos, efectuados a través da Comisión Mixta de Transferencias, ou a aprobación neste Parlamento de máis dun cento de leis propias dan unha idea aproximada da capacidade de autogoberno que Galicia asumiu e vén exercendo. Polo tanto, a Xunta considera que o actual marco estatutario permitiu un amplo desenvolvemento do autogoberno –dos maiores que se gozan en Europa e o maior da historia de Galicia– que satisfai en gran parte as arelas dos nosos devanceiros.

Aínda así, consideramos que dentro do actual marco normativo é posible avanzar máis no autogoberno, como de feito xa aconteceu no pasado, cando Galicia asumiu xa, pola vía do artigo 150.2 da Constitución española, competencias non previstas no propio Estatuto. Así, desde o pasado día 6 de maio, a Xunta ten demandado en diversas ocasións do Goberno da nación un total de 25 transferencias adicionais, entre as que destacan: formación continua, materias pendentes do Instituto Social da Mariña, sanidade exterior, ordenación do sector pesqueiro; inspección pesqueira e outras neste ámbito, portos de interese xeral e aeroportos, espazos naturais protexidos, concas hidrográficas; medios para a posta en marcha da Policía autonómica; inspección de traballo; xestión e explotación do espazo radioeléctrico; execución da lexislación laboral; arbitraje de consumo e diversas encomendas de xestión en materia de industria, enerxía e minas. Son unhas reivindicacións que a Xunta mantén, e das que confía ter unha resposta favorable da nova Administración central, da que esperamos unha maior flexibilidade que a que se deduce dalgunhas declaracións dos actuais responsables do Ministerio de Administracións Públicas –algún deles, por certo, de procedencia galega–.

Dito isto, consideramos que o Estatuto de autonomía, pode –e debe– ser reformado á luz da experiencia destes últimos vinte e catro anos, co fin de mellorar a norma institucional básica da nosa autonomía. Esta reforma, na nosa opinión, debe facerse dentro dos seguintes límites:

O respecto á vixente Constitución, na súa letra e no seu espírito, especialmente unha vez que o presidente do Goberno aclarou que a reforma da Constitución non lles afectará aos elementos básicos do Estado das autonomías –aos títulos preliminar e oitavo da Constitución–.

Contando, naturalmente, cun amplo nivel de consenso. Por iso –como xa anunciei nesta Cámara– permanece aberto un proceso de diálogo coas demais forzas políticas. Eu convído expresamente aos grupos representados a que se sumen ao consenso no marco da vixente Constitución. Se o conseguimos, o Estatuto reformado ampliará o grao de apoio con relación ao que tivo no seu día. A miña opinión é que se o nacionalismo galego, que se autoexcluíu sempre dos grandes acordos políticos –Constitución e Estatuto–, é capaz de superar vellas posicións maximalistas, como no seu día fixeron as forzas políticas equivalentes de Cataluña e do País Vasco, todos teremos avanzado moito polo ben de Galicia. Reitero o meu convite a sumárense ao consenso sobre a reforma estatutaria dentro da vixente Constitución, un consenso que o Goberno da Xunta está disposto a impulsar e que xiraría, fundamentalmente, en torno ás seguintes liñas de reforma:

No ámbito institucional, coa incorporación ao Estatuto das institucións xa existentes que non están recollidas no actual texto –por exemplo, o Consello Consultivo da Xunta, que está prestando un magnífico servizo–; tamén coa fixación dos instrumentos de cooperación, así como da acción exterior da Xunta coa Administración local, coas restantes comunidades autónomas, coa Administración xeral do Estado e coa Unión Europea, no ámbito da cooperación internacional e na axuda ao desenvolvemento.

No ámbito competencial, para conseguir a consolidación e ampliación deste ámbito, tanto no referente ás competencias exclusivas como ás de desenvolvemento lexislativo e ás de execución.

Converxencia, creación de emprego, mellora do benestar e inserción na sociedade do coñecemento.

Nos últimos anos do pasado século XX, e no que levamos do XXI, o tecido produtivo galego soubo aproveitar un clima de confianza e estabilidade inducido por unha política económica de contido estratéxico, de xeito que Galicia

pasou dunha economía dominada basicamente polo sector primario a unha economía desenvolvida e terciarizada –en suma, moderna–.

A década dos noventa supuxo o inicio da modernización. A partir da segunda metade, sobre todo, comezou un proceso de creación de emprego, avalado por cifras como estas: entre 1995 e 2003 creáronse 148.000 empregos netos, cunha creación de emprego de 265.000 persoas nos sectores non agrarios e unha perda de ocupación do sector agrario de 117.000. Non podemos esquecer, ademais, o incremento da poboación activa –que se cifra en 97.000 persoas– e a diminución do paro –con 51.000 parados menos nese período– de xeito que pasamos dunha taxa do 19,9% en 1995 ao 12,6% no ano 2003.

No crecemento obsérvase igual tendencia positiva: a media anual da evolución do PIB de Galicia situouse no 3,50% entre 1995 e 2003, moi superior á media europea, que é do 2,30%, cunha Europa de 15. O noso crecemento económico foi superior en dous puntos ao español e superou en oito puntos o crecemento medio europeo. Isto tivo unha tradución en termos de converxencia de PIB *per capita*: se no ano 1995 Galicia representaba o 78,6% da media española, no ano 2002 a porcentaxe elevábase ao 81,3%. A ninguén lle escapa que isto é unha mostra de modernización da estrutura produtiva. Nestes momentos o sector servizos ten un peso maior, con 61,3% de achega ao valor engadido bruto; seguido da industria, con 20,8%, mentres que a construción supón o 13,1% e o sector primario só representa un 4,8%.

Desde 1990, o Goberno galego vén apuntando á converxencia, á creación de emprego, á mellora do benestar e á introdución da nosa economía na sociedade do coñecemento. Estámolo facendo con ritmos e tempos axeitados a cada necesidade e a través de instrumentos estratéxicos que teñen como meta fundamental a capitalización da nosa economía.

Con todo, señoras deputadas e señores deputados, e a pesar dos logros evidentes, aínda cómpre corrixir algunhas cuestións. Por exemplo, o sector público ten que deseñar políticas activas que creen as condicións precisas e axeitadas para que a libre iniciativa se desenvolva plenamente. Semella tamén necesario analizar a disxuntiva de afianzar o crecemento económico en motores como os investimentos en bens de equipo e obra pública fronte ao consumo e á

construción residencial. Por outra parte, a ninguén lle pode esquecer a importancia dunha política integral de apoio á innovación, desenvolvemento e investigación, tanto na investigación aplicada, como na innovación ou nas novas tecnoloxías.

Ben, señorías, é nesta dirección na que traballamos para incrementar o ritmo de capitalización da nosa economía e acelerar os nosos ritmos de converxencia. Estamos a traballar no incremento das nosas dotacións de capital físico, humano e tecnolóxico. Cómpre manter a tensión e o impulso, porque temos diante de nós o reto das infraestruturas ferroviarias e da conexión coa rede de alta velocidade. Pero non debemos atender soamente as infraestruturas do transporte; trátase de potenciar outras infraestruturas económicas, como a rede gasista –a pesar de tantas oposicións, está en marcha, por fin, a famosa planta de Reganosa en Mugar dos–, a mellora da oferta de solo empresarial, a necesidade dunhas redes de telecomunicación que permitan a implantación das máis modernas tecnoloxías e uns eixes portuarios que nos convertan en plataforma de exportación de produtos.

As empresas teñen que se comprometer coa mellora do capital tecnolóxico, algo que nestes tempos é unha esixencia ineludible. Galicia fixo notables progresos nese ámbito, como o proba o feito de que o esforzo en I+D sobre o PIB estea agora situado no 0,8%, cando hai unha década era menos da metade. Fanse necesarios moitos pasos adiante e o Goberno autónomo, que me honro en presidir, está comprometido cunha implicación máis decidida das nosas empresas no incremento dos gastos en investigación e desenvolvemento. A tal fin vai dirixido o noso Plan de I+D+I para o período 2000-2005, que ten por obxectivo achegar a participación do noso gasto en I+D sobre o PIB á media española.

Coñecendo a realidade do noso tecido produtivo, na súa maioría constituído por pequenas e medianas empresas, son estas as que teñen que ser conscientes da necesidade de arbitrar fórmulas de cooperación sectorial que lles permitan defender intereses comúns e desenvolver estratexias de expansión en novos mercados, tarefa na que seguirán contando co apoio e estímulo da Xunta.

Tampouco cómpre esquecer, señorías, a importancia do capital humano. A capacitación das persoas que dirixen as

empresas, así como a capacitación dos empregados e traballadores, son factores esenciais á hora de estimular a competitividade. É imprescindible fomentar a conexión entre os centros universitarios, as empresas e os centros de investigación.

Por outra banda, a estabilidade laboral, ao favorecer o acceso da muller e da xente nova ao mercado de traballo, así como os esforzos por acadar a concertación social, son firmes bases sobre as que traballa o Goberno da Xunta.

En definitiva, señorías, a estratexia galega de crecemento pretende que, no horizonte de 2015, Galicia acade o 90% do PIB *per capita* nacional e o 80% do PIB *per capita* europeo. Todos os esforzos da Xunta de Galicia e todas as previsións de contido orzamentario para o próximo exercicio van dirixidos a alcanzar esta meta.

Por outra parte, a nosa aposta pola capitalización da economía galega, pola dinamización económica, en definitiva, e por un maior pulo para os sectores produtivos a través de investimentos reais, é compatible coa atención que a Xunta amosa polos gastos de natureza social. Señorías, reitero unha vez máis que as políticas de atención sanitaria, educativa, de apoio aos maiores ou de conciliación da vida familiar e laboral, así como o compromiso de favorecer o acceso dos mozos e das mozas ao mercado laboral, foron e seguen sendo un obxectivo principal para a Xunta.

Señoras deputadas e señores deputados, non quixera rematar esta breve análise sen facer alusión ás medidas de apoio aos investimentos empresariais incluídas no Plan de dinamización económica, as cales tiveron unha incidencia substancial precisamente na dinamización da actividade económica da que falo. Así, durante o primeiro semestre de 2004, a contía das subvencións aprobadas polo Igape para apoiar os novos investimentos empresariais supuxo un incremento do 129% con respecto ao primeiro semestre do ano anterior.

Máis concretamente, no primeiro semestre de 2004 o Igape rexistrou un sensible incremento da súa actividade de apoio aos investimentos e acordou concederlles, ao abeiro dos seus distintos programas, subvencións a un total de 2.432 proxectos, un 157% máis ca no mesmo período do ano 2003. Estes proxectos aprobados permitirán crear 2.171

novos postos de traballo –un 20% máis ca no ano anterior– e consolidar 13.441 empregos xa existentes. Canto ás axudas aprobadas polo Igape durante o primeiro semestre de 2004, permitirán apoiar investimentos ou gastos empresariais subvencionables por importe de 523,5 millóns de euros, un 132% máis ca no primeiro semestre do exercicio anterior. Sirva como exemplo significativo da súa actuación o programa de microcréditos mediante o convenio con CERSA, no que se achegan as subvencións necesarias para facer posible a concesión por parte das entidades financeiras de 1.631 microcréditos cuns xuros altamente competitivos –do 2,5% con carácter xeral e do 0% na Costa da Morte–, co que o incremento das subvencións foi do 860%.

A eficacia destes apoios económicos fixo que se ampliara ata a fin de 2004 a vixencia de medidas que inicialmente foran aprobadas para un período dun ano, que remataba o pasado 30 de marzo. Así, a demanda en liñas como a dos microcréditos fixo necesario ampliar o fondo para a súa concesión en 18 millóns, unha vez comprometidos os 90 millóns habilitados inicialmente para o período 2002-2004.

Señorías, vostedes saben tan ben coma min que a incerteza non é boa conselleira á hora de tomar decisións empresariais e, certamente, moitas das expectativas do Plan Galicia baséanse na participación da iniciativa privada. O Goberno da Xunta entende que as incertezas, as dúbidas e os atrancos relativos ao Plan Galicia –repeto unha vez máis, non é só un conxunto de infraestruturas, por moi importantes que estas sexan, senón un plan estratéxico para o desenvolvemento do noso país–, que estamos constatando todos os días por parte da Administración central, poden chegar a pór en perigo a continuidade do proceso de converxencia que vive a nosa economía desde hai anos –esperemos que isto non se confirme– se non se respectan na súa integridade o calendario e os prazos previstos para as distintas actuacións e medidas incluídas nel. Ata tal punto isto é perigoso, que de non levárense a cabo as obras comprometidas, e á marxe de resentirse a competitividade global do territorio, poderíamos chegar a unha diferenza de cinco puntos con respecto aos obxectivos finais; é dicir, a renda galega media, en relación coa de España, quedaría no 85%. Por isto, como presidente da Xunta de Galicia e no nome de todos os populares, penso seguir reclamando –co máximo respecto institucional, pero coa máxima contundencia– perante o presidente do Goberno

español e perante a Administración central a necesidade dun cumprimento estrito do establecido neste plan.

A semana pasada coñecemos o Proxecto de presupostos xerais do Estado, e teño que dicir, lamentándoo profundamente, que implica un claro incumprimento do Plan Galicia e unha falla de compromiso do Goberno do Estado co noso país. A dotación económica non chega nin á metade do solicitado por este Parlamento coa participación de todos os seus grupos; é dicir, presenta unha contía claramente insuficiente para garantir o avance de proxectos decisivos para o futuro deste país, en particular os relativos ás infraestruturas viarias e á alta velocidade. Trátase, pois, duns presupostos que, de non ser modificados no trámite parlamentario, implicarán a imposibilidade de que o Goberno do Estado cumpra os prazos fixados unanimemente no Congreso e no Senado –tamén acordos xa tomados– para a finalización das infraestruturas proxectadas. Neste transcendente momento solicito o apoio de todos os grupos da Cámara na tarefa de intentar corrixir estes presupostos a través das correspondentes emendas. Espero que todos os grupos deste Parlamento se sumen, sen ambigüidades, á defensa deste proxecto vital para Galicia, porque o Plan Galicia é un compromiso de Estado co noso país que debe cumprirse á marxe de cuestións partidarias.

Antes de comezar a darlles conta ás súas señorías das máis destacadas realizacións do Goberno do que son responsable, tanto das xa realizadas como dos proxectos en marcha, permítanme que lles aclare que van ter ao seu dispor –se non os teñen xa– catro volumes onde figura o estado dos compromisos adoptados para este ano. Polo tanto, reitero –á parte de que terán copia, como é natural, deste discurso– que non vou facer –porque é imposible no tempo normal dun discurso– a este respecto un balance polo miúdo nin un informe exhaustivo, porque aquí están os materiais complementarios.

Este volume contén documentos explicativos do que dixen sobre o Estado das autonomías: “O desenvolvemento institucional do Estado das autonomías”; un informe sobre o Xacobeo 2004 –unha vez escoitei nesta Cámara, e non o esquecerei, a frase: “Vostedes o único que saben facer é xacobeos”, pois se todos soubesen facer xacobeos e demais cousas que nós facemos...–; e, finalmente, un documento do Plan de dinamización económica na parte que toca a Galicia,

que toda ela, ao cento por cento, estará incluída no proxecto de orzamentos que van recibir inmediatamente nesta Cámara. Pedímoslles aos demais que fagan o mesmo.

No que ten que ver coa modernización das infraestruturas, e máis en concreto coas infraestruturas viarias, señorías, Galicia vai contar no futuro con 1.000 novos quilómetros de estradas, na súa maior parte autovías e autoestradas. Máis das tres cuartas partes da nosa poboación –o 78%– disporá dunha vía de alta capacidade a menos de dez minutos, que conectará directamente os seus fogares cos grandes eixes de comunicación. En 2004, os orzamentos para este fin experimentaron o maior incremento da nosa historia –un 75%–, acadando os 325 millóns de euros. Grazas a isto, estanse executando xa ou están en fase de licitación 106 km de autovías, 40 km doutras vías de alta capacidade e 464 km de estradas convencionais.

En canto ao Plan de dinamización económica-Plan Galicia que está a executar o Goberno autónomo, e que significa ampliar e mellorar a rede galega infraestrutural, avanza cumprindo as previsións e facéndose cada día máis visible. Así, por unha parte, mentres que en xaneiro de 2003 non se iniciara aínda a tramitación do 64% dos quilómetros incluídos no plan Galicia, actualmente máis da metade dos quilómetros están sendo executados; e, pola outra, en tres actuacións nas que estaba previsto executar unha vía rápida comezou xa a construción da primeira fase dunha autovía –Carballo-Baio, Sarria-Monforte e A-52-Celanova–. Estas melloras implican un incremento dos fondos do Plan que alcanza o 14% con respecto ás previsións iniciais.

Polo que respecta á alta velocidade, como vostedes saben, señorías, unha das apostas máis firmes da Xunta foi conseguir o compromiso do Estado para a implantación da alta velocidade ferroviaria no noso país; este compromiso, xa confirmado en 2001, foi notablemente mellorado coa aprobación do Plan Galicia en xaneiro de 2003. Grazas a este plan contaremos cunhas infraestruturas ferroviarias que contribuirán á transformación do país e xerarán todo tipo de vantaxes, mellorarán a mobilidade e a comodidade dos cidadáns e fomentarán novas oportunidades de negocio, co conseguinte incremento na creación de emprego.

Galicia contará cunhas comunicacións por ferrocarril propias deste principio de século, que abrangerán as

seguintes conexións: interior, a través do AVE do eixo atlántico e os tramos internos Santiago-Ourense, Lugo-Ourense, Vigo-Ourense e Lugo-A Coruña; estatal, con dúas vías de acceso á Meseta –Lubián-Ourense e Ponferrada-Monforte– e unha conexión directa co norte de España; internacional, cunha conexión con Portugal a través da prolongación do AVE eixo atlántico e outra conexión con Francia a través do AVE transcantábrico. A primeira foi confirmada estes días por ambas partes no Cumio Portugal-España celebrado en Santiago.

No referente á promoción do transporte público, quero resaltar que o Plan de transporte metropolitano está a dar xa os seus primeiros froitos. Logo dun ano de intenso traballo en común cos municipios das sete áreas metropolitanas na procura dun acordo institucional conxunto, está aprobado e en marcha o Plan de transporte da área de Ferrolterra; a piques de aprobarse os da Coruña, Santiago e Ourense; e proseguiremos a traballar nos de Pontevedra, Vigo e Lugo.

Coa posta en marcha destes plans –sobre a que haberá campañas de promoción e información– executaranse novas infraestruturas e mellorase a eficacia da xestión das diferentes redes de transporte; ademais, implantarase o billete único, que permitirá facer transbordos entre liñas urbanas e interurbanas e reducirá o prezo do transporte ao redor dun 30%. Estamos convencidos de que con estas medidas o uso do transporte público vai incrementarse progresivamente e diminuír a conxestión do tráfico nas nosas cidades, co cal se farán máis saudables e habitables. Este compromiso da Xunta co transporte público esténdese, así mesmo, ao eido rural, co inicio dos traballos de elaboración dun Plan de transporte rural e comarcal.

Vivenda. Nos últimos anos os prezos da vivenda sufriron no conxunto de España un considerable incremento. Os factores económicos e de mercado que propician este contorno alcista que está a ter, obviamente, consecuencias na súa accesibilidade, son varios, pero quero salientar aquí que Galicia segue a ser a comunidade autónoma na que menos aumentan os prezos da vivenda e unha das tres nas que a súa adquisición resulta máis barata, e polo tanto máis accesible ás familias. E o que aínda é máis significativo e fiable: o esforzo económico que teñen que facer as familias galegas para acceder a unha vivenda atópase máis de dez puntos porcentuais por debaixo da media de España.

A Xunta de Galicia, ademais de aproveitar ao máximo as importantes axudas do Plan de vivenda do Estado –somos unha das comunidades cun mellor índice de cumprimento deste plan–, executa desde hai varios anos programas financiados con fondos propios que, dun tempo a esta parte, lles están servindo de inspiración a outras comunidades autónomas. Entre eles, podemos destacar, señorías, o Programa de urbanización do solo residencial, dirixido a abaratar o prezo do solo e destinalo á construción de 12.000 vivendas de protección oficial; o programa de construción de vivendas de promoción pública, que facilita o acceso á vivenda aos máis desfavorecidos; os programas de rehabilitación de vivendas no rural e en conxuntos históricos, nos que somos líderes en España con máis de 50.000 vivendas rehabilitadas e con 29 áreas de rehabilitación nas zonas históricas das cidades galegas.

Desde o Goberno galego non queremos estancarnos, e por iso seguimos buscando novas solucións que permitan afrontar con eficacia os retos máis urxentes. Quizais os dous máis importantes sexan o acceso dos mozos á vivenda e o insuficiente desenvolvemento do mercado do alugueiro, por iso –tras a exitosa posta en marcha o ano pasado do programa Hipoteca Xove, co que os mozos galegos adquiriron máis de 4.000 vivendas en propiedade–, neste ano 2004, a Xunta puxo en marcha a Bolsa de vivenda en alugueiro. Grazas a este novidoso programa, que agora é copiado polo Goberno central, máis de 900 familias galegas teñen xa a posibilidade de alugar unha vivenda cunha subvención de ata o 60% na renda mensual. *(Risos.)* Non esperaba eu este éxito, esta hilaridade, pero todo ben.

Polo que respecta ao solo industrial, señoras deputadas e señores deputados, xa son 45 os polígonos industriais dependentes da Xunta que existen hoxe en Galicia, aos que hai que engadir outros 32 construídos por outros promotores, co que contamos cun total de 30 millóns de metros cadrados de superficie industrial. Este é o principal obxectivo do Plan Galicia nesta materia, que está a ser executado polo Goberno galego e pola empresa pública Solo Empresarial do Atlántico, constituída especificamente polo Estado e a Xunta para facilitar a súa execución. Neste plan contéplase a construción de 41 novos parques industriais cunha superficie de 13,7 millóns de metros cadrados.

Infraestruturas enerxéticas. A Xunta de Galicia segue a traballar na mellora das nosas infraestruturas enerxéticas. En

canto ao desenvolvemento da infraestrutura gasista na nosa comunidade, estamos a crear unha rede de transporte e distribución que permita o achegamento integral do gas á nosa comunidade, como factor de competitividade para as súas industrias e de calidade de vida para os seus cidadáns, e temos xa os gasodutos desde o sur e con Asturias, que conectan coas principais redes de distribución. Na actualidade o número de clientes que contan con subministración de gas natural é de 123.879, cifra que se incrementará coas novas infraestruturas que se prevé executar no presente ano nos diversos municipios de Galicia e que xa teñen cambiado a vida e a economía, por exemplo, da cerámica, etc.

As obras da planta de regasificación de Galicia en Mugar dos Segos, Reganosa, supoñen un gran triunfo para Galicia –por certo, non sen oposicións, porque neste país, infelizmente, ás veces, tarda máis un en que lle deixen facer as cousas que en facelas, como está a pasar vergoñentamente co peche da iniciativa industrial de Endesa na ría de Pontevedra– e vanse desenvolvendo a un ritmo superior ao previsto, de xeito que en 2006 estará plenamente operativa. Ao mesmo tempo, os ciclos combinados proxectados por Endesa e Unión Fenosa –neste momento da era do petróleo no que con novos clientes como China é moi pouco probable que volva aos prezos tradicionais– atópanse en fase avanzada de autorización administrativa, ata o punto de que ambas as dúas empresas xa adquiriron os equipos que instalarán nos devanditos ciclos combinados. Polo tanto, todas as instalacións do proxecto de Reganosa estarán en funcionamento antes de que remate o ano 2006.

En canto ás enerxías renovables, é importante salientar os logros acadados no Plan eólico de Galicia, xa que a nosa comunidade mantense no primeiro posto de España en potencia instalada, que alcanza actualmente 1.649 megavatios e ten unhas previsións para finais do presente ano de 1.900 megavatios. No que se refire á enerxía solar –térmica e fotovoltaica– a súa evolución é claramente positiva e superáronse amplamente as previsións realizadas.

Por último, é preciso falar tamén do esforzo adicado á mellora das infraestruturas eléctricas e da calidade da subministración da enerxía eléctrica na nosa comunidade. Analizando os índices de medida da calidade de subministración eléctrica (TIEPI) dos últimos anos en Galicia, pódese ver máis clara a súa mellora; a pesar da distribución da

poboación, moito máis fragmentada, a nosa comunidade atópase en mellor posición a respecto dos valores medios do resto de España.

Canto ao urbanismo e á vertebración do territorio, despois dunha activa política de infraestruturas, señorías, chego o momento de presentar o modelo de territorio, cunha proposta de país: a Galicia única. Efectivamente, foille presentado ao Consello da Xunta do pasado xoves o documento de avance das directrices de ordenación do territorio, que será sometido á consulta de máis 500 institucións galegas e, así mesmo, será remitido a este Parlamento. Porque estamos en pleno cambio, as citadas directrices constitúen o marco para a ordenación do territorio, tanto na súa relación e inserción cos territorios limítrofes coma na súa estruturación e vertebración interior. Trátase, polo tanto, dun auténtico resumo da nosa idea de país cara ao futuro. Por iso, neste proceso, e cara á súa definitiva aprobación, cómpre lograr non só unha ampla e enriquecedora participación, senón tamén un firme compromiso das administracións e do conxunto da sociedade para a súa posta en práctica.

Quero salientar, señoras deputadas e señores deputados, que a ampliación territorial está en marcha en colaboración co Plan sectorial de ordenación do litoral, de ámbito supramunicipal para os 71 concellos que conforman a nosa franxa costeira, tan valiosa desde todos os puntos de vista. Este plan pretende ser un instrumento dirixido a fortalecer unha visión urbanística responsable e intelixente que aproveite as potencialidades e os valores propios do noso litoral, ao tempo que se terminan as medidas para lograr a recuperación e ordenación dos espazos costeiros máis degradados.

Señorías, a entrada en vigor en xaneiro de 2003 da Lei 9/2002 de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, marcou un fito transcendental no cambio de mentalidade en canto á protección do noso territorio e, en particular, do noso medio rural. (*Murmurios.*) No seu primeiro ano de aplicación práctica –podían escoitar ata o final–, a lei suscitou novas achegas desde as administracións e desde os sectores máis directamente implicados, xa que se detectaron algúns aspectos concretos susceptibles de ser aclarados e mellorados nun tema que afecta a todo o país.

Decidimos, pois, señorías, afrontar unha reforma lexislativa coa que, mantendo inalterables os principios básicos da

lei, poida facerse máis doada e eficaz a súa aplicación. Estas modificacións podémolas resumir en abaratar o prezo da vivenda, promover a concentración da edificación nos núcleos rurais, axilizar a xestión urbanística e incrementar as competencias dos concellos. Para este fin, o Executivo galego optou, como en tantas outras accións, pola vía do diálogo e do consenso, abriu un período de consultas nos sectores sociais e económicos –Fegamp, sindicatos, empresarios, colexios profesionais, e un longo etcétera–, e acolleu a maioría das suxestións remitidas. Proba deste clima de consenso foi o protocolo asinado con todos os grupos políticos representados na Fegamp –PP, PSdeG, BNG e independentes– e todos os sindicatos agrarios –Xóvenes Agricultores, Unións Agrarias e o Sindicato Labrego Galego–. O texto remitido a esta Cámara é froito do diálogo, e confío que este mesmo diálogo serio e construtivo presida o debate parlamentario. Lograremos así unha lei que desde o consenso dotará de máis competencias urbanísticas aos concellos e contribuirá eficazmente ao axeitado desenvolvemento do noso territorio e á efectiva protección do noso marabilloso medio ambiente.

En canto aos portos, o ente público Portos de Galicia acaba de aprobar o seu primeiro Plan estratéxico 2004-2006. Este plan abrangue todos os aspectos vinculados ás 122 instalacións portuarias sobre as que a Comunidade Autónoma ten competencias.

Para garantir a óptima execución destas estratexias, que se deberán desenvolver nos vindeiros anos, requírese a adecuación do marco normativo vixente, co fin de adaptar as peculiaridades da xestión portuaria da nosa comunidade. Este é o obxectivo do proxecto de lei de xestión e administración portuaria de Galicia, que en breve será sometido ao Consello da Xunta para a súa aprobación, e despois a este Parlamento –como é natural–. Estes instrumentos –a futura lei e o plan estratéxico– constitúen os alicerces sobre os que se asentará a política portuaria da Xunta de Galicia e ambos os dous contribuirán decisivamente a darlles cumprida resposta aos desafíos que este sector terá que afrontar inmediatamente. Nesta mesma materia, quero destacar que, grazas á determinación e firmeza da Xunta de Galicia, o porto exterior da Punta Langosteira vai ser unha realidade. As escusas que nalgún momento alegou o Goberno, de índole técnica primeiro e de financiamento despois, que poñían en dúbida a construción desta emblemática infraestrutura portuaria,

foron desmontadas unha a unha co debido rigor e firmeza –e hai que loar, naturalmente, a acción do señor alcalde da Coruña–. Agora as obras poderán ser adxudicadas en breve e confiamos en que poidan dar inicio a finais deste ano ou a principios do que vén. Con esta mesma actitude de firmeza na defensa dos intereses de Galicia, o Goberno galego seguirá defendendo o futuro do porto exterior de Ferrol –xa moi adiantado–. Así, imos perseverar na xusta demanda de acometer a súa segunda fase a partir do vindeiro ano 2005, e imos esixir, ademais, que se garanta o remate dos seus imprescindibles accesos viarios en 2006 e que se inicie xa a tramitación dos seus accesos ferroviarios.

Maior compromiso medioambiental. En canto á nosa política forestal, cómpre sinalar, señorías, que xa existen en Galicia 50.000 hectáreas de montes de xestión pública con certificación forestal. Esta superficie supón arredor de 150.000 metros cúbicos de madeira certificables ao ano, cun importe de taxación que pode ascender a máis de 7,5 millóns de euros.

Dadas as excepcionais condicións meteorolóxicas do presente ano –que ninguén negará–, que supuxeron entre o 40% e o 50% das chuvias rexistradas nos últimos anos –eu na miña vida recordo unha seca semellante–, o despregamento de medios para loitar contra os lumes forestais adiantouse xa a mediados do mes de febreiro. En todo caso, os índices de eficacia falan de que máis do 76% dos lumes rexistrados na presente campaña non superan a hectárea por superficie queimada –comparen con outras cifras, en Andalucía e noutras rexións– e de que o tempo de reacción das brigadas forestais é de tan só vinte minutos. Unido ao anterior, a dedicación de mulleres e homes que protexen os nosos montes consegue que máis do 99% dos lumes non supere as vinte e catro horas de duración. Pero o noso marco de actuación non se limita ao Plan Infoga. Reitero aquí, de xeito moi especial –e seguireino facendo tantas veces sexa necesario–, unha seria chamada á conciencia medioambiental da nosa sociedade galega para combater e previr os lumes. Cómpre reclamar, unha vez máis, a tolerancia cero cos incendiarios.

En materia de residuos sólidos urbanos (RSU) temos consolidada a Sociedade Galega do Medio Ambiente (Sogama), que funciona como un sistema troncal absolutamente necesario para a moderna xestión dos residuos sólidos.

dos urbanos –despois de que hai tempo quedara consolidada nas Somozas, quizais sexa necesaria unha ampliación cara ao sur, a de residuos industriais perigosos–. Na actualidade, o 85% dos residuos vertidos anteriormente xa se atopa selado. Galicia avanza cara á desaparición dos vertedoiros. En 2005 acadaremos o vertido cero. En canto ás apostas no tratamento dos refugallos industriais –como digo–, o novo Programa de xestión de residuos da construción e demolición 2004-2006 responde á aposta do Goberno galego pola prevención, fomento da reutilización e reciclaxe destas materias.

Malia o tópico tradicional, Galicia non está sobrada de auga, estamos en pleno cambio climático. Cómpre, en todo caso, xestionar ben os recursos hídricos –pois somos máis, grazas a Deus– desde o fogar ás industrias e ás actividades agrícolas. Segundo a Carta da Auga, a boa xestión dese recurso debe ser obxecto dun plan elaborado polas autoridades competentes. É básica unha programación e execución coordinada das actuacións que resulten necesarias, polo que en 2005 quedará redactado o Plan de abastecemento de Galicia.

Na actualidade, a Xunta está a realizar un importante labor en materia de saneamento, abastecemento e mellora das marxes dos ríos. En canto aos progresos levados a cabo en infraestruturas hidráulicas, no que levamos de ano 2004 –de xaneiro a xuño– licitáronse un total de 89 actuacións, fronte ás 53 licitadas en todo o ano 2003 e ás 24 de 2002. Do mesmo xeito, os investimentos no mesmo período do presente ano ascenden a máis de 52 millóns de euros, fronte aos preto de 46 millóns investidos en 2003 e aos preto de 13 millóns en 2002. Todo isto significa, señorías, que os nosos esforzos en materia medioambiental van en aumento. Estamos investindo nunha cultura ambiental que toda a sociedade nos demanda.

Renovación da oferta educativa. Sabido é, señoras deputadas e señores deputados, que o descenso de alumnos e as variacións nas demandas de novas ensinanzas e titulacións están dando lugar a un permanente proceso de renovación e mellora da nosa oferta educativa.

Desde o ano 1998, a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria vén desenvolvendo un plan de implantación das novas tecnoloxías nos centros educativos,

coñecido como Plan SIEGA (Servizo de Información de Educación en Galicia)... *(O señor Fraga Iribarne sofre unha indisposición e balbuce unhas palabras. Achéganse á tribuna o señor conselleiro de Sanidade, González Álvarez, e o señor deputado Santalices Vieira.)*

(O señor González Álvarez: Presidente, ¿quiere parar un poquito?, ¿quiere descansar un poquito?)

(O señor Fraga Iribarne: No, no, no.)

(O señor González Álvarez: Tiene que descansar un poquito. Descanse un poquito, presidente. Descanse un poquito, venga.)

(O señor Fraga Iribarne: No, no, no.)

(O señor González Álvarez: Descanse un poquito, presidente.)

(O señor Fraga Iribarne: He dicho que no.)

(O señor Santalices Vieira: Debe... Eu creo que debe descansar un pouco. Debe descansar un pouco, presidente, fágame caso. Debe descansar un pouco.)

(O señor Santalices Vieira dirixese á Presidencia: Suspenda [...])

(O señor Santalices Vieira: Debe descansar.)

O señor PRESIDENTE: Suspendemos momentaneamente o pleno.

Suspéndese a sesión.

Retómase a sesión.

(Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Retomamos a sesión no punto no que estabamos, coa intervención do presidente da Xunta de Galicia.

O señor PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA (Fraga Iribarne): Señor presidente e membros da Mesa, a miña des-

culpa e petición de perdón porque os restos dunha mal mantida convalecencia dunha gastroenterite vírica me impediron cumprir como debía o meu deber. Agradézolles a súa comprensión, señoras e señores portavoces e membros da Cámara. A todos, as miñas desculpas e a miña gratitude.

Como queira, señor presidente, señoras deputadas e señores deputados, que están repartidos dentro do meu discurso os catro puntos que antes anunciei, vou resumir brevemente o que me quedaba por dicir.

Como lles dicía, o meu Goberno vai seguir apoiando a universidade galega cun novo Plan plurianual de financiamento. Así mesmo, impulsaremos un Plan de normalización lingüística, consensado nesta Cámara, e prestáremolles especial atención á eficacia nas políticas sociais. Os próximos meses presentaremos o Plan de acción de emprego feminino 2004-2006, incrementaremos as axudas da terceira idade e das persoas discapacitadas e continuaremos traballando na mellora da sanidade galega mediante a incorporación das novas tecnoloxías. Para a incorporación de Galicia á sociedade do coñecemento, continuaremos traballando na extensión de internet a toda Galicia, na administración electrónica, e presentaremos un proxecto de lei da Axencia Galega de Protección de Datos. Continuaremos impulsando a adaptación do noso sector agrícola co impulso da concentración parcelaria, e seguiremos cos plans de modernización e transformación da pesca de baixura, co impulso da acuicultura e da seguridade marítima. No ámbito da sociedade da información, axiña estenderemos a cobertura de canles de televisión ao 95% da poboación e poremos en marcha seis canles de radiodifusión para a radio dixital.

Permítanme que comparta con vostedes a ledicia polo éxito do Xacobeo, recoñecido polo galardón do Premio Príncipe de Asturias da Concordia. Confiamos que os catro mil millóns de euros por turismo deste ano poidan ter continuidade coas accións que estamos programando de aquí ao vindeiro ano santo. Quero dicir, que ese premio será entregado pronto en Oviedo e que foron invitados gaiteiros galegos a acompañar aos gaiteiros asturianos a esa celebración.

O meu Goberno, sen deixar de prestarlles apoio aos nosos emigrantes, vai reforzar as políticas de integración dos inmigrantes retornados. Así mesmo, no que queda de lexislatura, presentaremos un proxecto de lei de Policía autonó-

mica de Galicia, poñeremos en marcha o Pacto local e incrementaremos as medidas contra a violencia de xénero. Conclúo manifestando o compromiso da Xunta de Galicia para prestar unha leal cooperación ao Goberno central e aos sectores implicados para a solución da crise dos estaleiros de Izar.

En fin, resumo: penso que só desde o galeguismo e desde o autogoberno solidario Galicia pode enfrontarse con éxito a grandes retos que cada vez máis se consolidan, e aí están; uns desafíos que podemos resumir en tres puntos: reforma das tarefas tradicionalmente atribuídas ao Estado, integración europea e globalización.

En definitiva, do que se trata, señoras e señores deputados, é de gañar o futuro para Galicia. Para iso, para ampliar horizontes e perspectivas, para transformar o necesario e conservar todo o que nos distingue e identifica, para poder seguir definindo a nosa terra como “célula de universalidade”, para abrir novas fiestras ao mundo e deixar firmes as pegadas do noso tempo, pido a colaboración de todos, dos que integran o Grupo Popular e dos que exercen –con responsabilidade– unha construtiva oposición.

Señorías, desde esta tribuna –máis unha vez– ofrézcolles a man tendida. Reitero o meu sincero chamamento á unidade pola Galicia que todos queremos, pola que todos soñamos: aberta, plural e dialogante; por esa Galicia cada día máis grande e dona do seu futuro. Repito: por un galeguismo popular, integrador e solidario.

Podemos afirmar con satisfacción que Galicia acadou, nas últimas dúas décadas do século XX, o maior nivel de autonomía de toda a súa historia. Nestes comezos do século XXI –botándolle unha ollada á vella Europa– comprobamos que son moi poucas as rexións e nacionalidades que gozan do nivel de autogoberno que o Estado das autonomías lles garante a Galicia, coma a Cataluña e ao País Vasco.

A través das súas propias institucións, a nosa comunidade xestiona, por si mesma, os servizos públicos fundamentais que máis inciden na calidade de vida dos cidadáns: cultura, sanidade, educación, ordenación do territorio e infraestruturas, políticas de emprego e protección social, recursos naturais e un longo etcétera. Polo tanto, os soños e proxectos de galeguismo histórico fanse hoxe realidade. A

autonomía está plenamente consolidada e os galegos contamos con institucións e instrumentos políticos necesarios para que o futuro dependa, fundamentalmente, das nosas propias decisións.

Coa Constitución de 1978, os españois abandonamos a tradicional tendencia ao desencontro histórico e forxamos un consenso básico para a construción do Estado social e democrático de dereito, capaz de darlles resposta aos vellos e enquistados problemas subxacentes dos sucesivos enfrontamentos ao longo dos séculos XIX e XX. Nestes enfrontamentos destacou sempre unha cuestión: a organización territorial do Estado.

A consolidación da autonomía política, os rápidos procesos de integración europea e os importantes avances económicos, políticos e sociais que acompañan a actual revolución tecnolóxica –a denominada globalización– conducen ao obrigado debate sobre o significado e alcance político do galeguismo. Este é un termo que –no seu sentido máis xenérico– non significa outra cousa que “preocupación por Galicia, pola súa identidade e pola súa cultura”, como o definiu o grande e admirado Ramón Piñeiro.

Os amplos e transcendentais procesos de liberalización política e económica a escala mundial –iniciada nos anos oitenta e favorecidos pola xeración do uso das novas tecnoloxías da información e da comunicación– modificaron significativamente o contorno internacional.

O fenómeno da globalización –como todo o mundo sabe– afecta a todas as relacións humanas de intercambio; ás económicas, por suposto, pero tamén ás sociais, ás políticas e ás culturais. O mundo é cada vez máis pequeno e interdependente, o que sitúa os diferentes grupos sociais dentro dunha disxuntiva, só en aparencia paradoxal.

Por outro lado, a globalización vai acentuando os niveis de competitividade que se producen na sociedade: competitividade económica nun mundo cada vez máis aberto; competitividade social nun mundo con maiores diverxencias demográficas e de renda *per capita*; competitividade política entre sociedades abertas e democráticas e sociedades pechadas e autoritarias; competitividade cultural nun mundo no que as distintas manifestacións artísticas e intelectuais tenden a permeabilizarse cada vez máis.

Fronte aos que, desde posicións integristas ou apocalípticas, só encontran terribles males e perigos irreparables na nova situación, augurando a desaparición –a curto e medio prazo– das identidades minoritarias e a ruína económica da maior parte dos estados soberanos, eu considero, señorías, que a globalización trouxo consigo un amplo conxunto de oportunidades que deben aproveitarse e que resultan fundamentais para a pervivencia e fortalecemento das comunidades diferenciadas.

A incorporación sen complexos de Galicia á dinámica globalizadora, desde a reafirmación e a autoidentificación de todo o que nos é propio –daquilo que nos pertence–, converténdoo nun elemento competitivo –diferenciador do uniformismo que supoñen os mercados económicos e culturais–, debe ser un obxectivo prioritario para os que compartimos a teoría e a praxe galeguista.

Rafael Dieste tiña moi claro que “os valores universais só poden xurdir dos valores diferenciais”; cousa ben certa, xa que estes se converten en universais precisamente pola autenticidade que representan e comunican, fronte á escasa transcendencia que teñen as construcións ideolóxicas de pretensión universal carentes dunha tradición milenaria arraigada nun territorio definido, como é o caso de Galicia.

Só así, señor presidente, señoras deputadas e señores deputados, integrándonos no mundo global cos nosos propios valores –que son moitos, moi importantes e moi apreciados–, poderemos garantir que Galicia suba, sen marxinações nin complexos, ao primeiro vagón do tren da historia.

A nosa lingua, as nosas manifestacións artísticas e arquitectónicas, a nosa literatura, a nosa cultura popular e patrimonial, en definitiva, o inmenso herdo que recibimos dos nosos devanceiros e que nos compromete co futuro, constitúen o máis claro referente autoidentificador do pobo galego, e pronto a Cidade da Cultura de Santiago será o mellor símbolo universal de todo isto.

En aberto contraste coa visión hipercrítica e apocalíptica que manteñen algúns –e tendo en conta a evidencia do proceso globalizador– eu entendo, señorías, que o novo contorno abre un amplo conxunto de posibilidades para preservar os nosos sinais de identidade e para difundir a cultura galega por todo o mundo. A aplicación ao audiovisual das novas

tecnoloxías da comunicación ou de internet constitúen instrumentos imprescindibles a través dos que a cultura propia pode estar presente en todo o mundo, e que, de seu, poden ser considerados como un novo campo para a creación artística máis moderna e vangardista.

Penso que só desde o galeguismo, desde o autogoberno solidario, Galicia pode enfrontarse con éxito aos grandes retos que cada día se consolidan máis e máis; uns desafíos que podemos resumir en tres puntos: reforma das tarefas tradicionalmente atribuídas ao Estado, integración europea e globalización.

Para isto cómpre defender os principios do galeguismo popular en todas as institucións e foros nos que se discutan e aproben decisións que afecten aos intereses de Galicia; uns intereses que son os de todos os galegos —os de dentro e os de fóra—, porque Galicia non pode entenderse nin definirse sen os seus fillos espallados polo mundo —eu fun un deles—.

Persoalmente creo, señoras deputadas e señores deputados, que a nosa presenza nun mundo caracterizado por unha sociedade civil global, a nosa contribución á solución dos problemas de integración territorial de España, a nosa contribución á Europa unida —unha Europa ampliada ao leste, que lles debe dar resposta ás rexións e ás nacionalidades con lingua e cultura propia, pasa —repito— por un galeguismo integrador, reformista, humanista, racional e popular.

Castelao legounos o seu *Sempre en Galiza*, libro que, por certo, está a cumprir sesenta anos, tempo máis que suficiente para interpretar a profundidade do pensamento do ilustre rianxeiro máis alá das circunstancias que orixinaron unha gran parte do seu texto. Castelao deixounos dito que: “Afortunadamente, Galiza conta, para a súa eternidade, con

algo máis que unha historia fanada; Galiza posúe unha tradición de valor imponderábel, é o que verdadeiramente conta para gañar o futuro” —repito, unha tradición—.

En definitiva, do que se trata, señoras deputadas e señores deputados, é de gañar o futuro para Galicia. Para iso, para ampliar horizontes e perspectivas, para transformar o necesario e conservar todo o que nos distingue e identifica, para poder seguir definindo a nosa terra como “célula de universalidade”, para abrir novas fiestras ao mundo e deixar firmes as pegadas do noso tempo, permítome pedir a colaboración de todos: dos que integran o Partido Popular e dos que exercen —repito, con responsabilidade— unha construtiva oposición.

Señorías, desde esta tribuna ofrezco a miña man tendida. Reitero o meu sincero chamamento á unidade pola Galicia que todos queremos, que todos soñamos: aberta, plural e dialogante; por esa Galicia cada día máis grande e dona do seu futuro.

Dixen.

Moitas grazas pola súa atención.

(Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Moitas grazas, señor presidente.

A intervención dos grupos parlamentarios escomezará mañá ás cinco da tarde.

Ata entón suspéndese a sesión.

Suspéndese a sesión ás doce e corenta minutos do mediodía.

RELACIÓN DE DEPUTADAS E DEPUTADOS PROCLAMADOS ELECTOS POR ORDE ALFABÉTICA

1.- Álvarez Blanco, Salomé	(BNG)
2.- Álvarez Domínguez, Bautista	(BNG)
3.- Álvarez Montes, Marta	(PP)
4.- Amarello de Castro, Fernando	(PP)
5.- Baltar Blanco, José Manuel	(PP)
6.- Barreiro Fernández, José Manuel	(PP)
7.- Beiras Torrado, Xosé Manuel	(BNG)
8.- Bueno Berrio-Ategortua, Marisol	(PP)
9.- Caldelas Fernández, María Josefa	(PP)
10.- Calvo Pouso, Diego	(PP)
11.- Carballo Páez, Ramón	(PP)
12.- Casares González, Juan Manuel	(PP)
13.- Castedo Carballo, Remedios	(PP)
14.- Castro García, Roberto	(PP)
15.- Cerviño González, Francisco	(PS deG-PSOE)
16.- Cortizo Nieto, Miguel	(PSdeG-PSOE)
17.- Cuiña Crespo, Xosé	(PP)
18.- Darriba Calviño, Rosa	(BNG)
19.- Díaz Díaz, Xosé	(BNG)
20.- Díaz Vázquez, Manuel	(PP)
21.- Fernández Rosende, Jesús María	(PP)
22.- Ferreiro Abelleira, Xosé Francisco	(BNG)
23.- Fraga Iribarne, Manuel	(PP)
24.- Gago Álvarez, Cástor	(PP)
25.- Gallego Calvar, Carmen	(PSdeG-PSOE)
26.- García Leira, José María	(PP)
27.- Gómez Alonso, Alejandro	(PP)
28.- González Laso, Natividad	(PSdeG-PSOE)
29.- González Loroño, Beatriz	(PP)
30.- González Solia, Salvador	(PP)
31.- Gutiérrez Fernández, Eduardo	(BNG)
32.- Janza Muñiz, Paula	(PP)
33.- Lobeira Domínguez, Bieito	(BNG)
34.- López Abella, Susana	(PP)
35.- López Besteiro, Manuela	(PP)
36.- López Díaz, Victoria Eugenia	(PP)
37.- López Outeiral, Manuel	(PP)
38.- López Pérez, Emilio	(BNG)
39.- López Veiga, Enrique César	(PP)
40.- López Vidal, Pablo Xabier	(PSdeG-PSOE)
41.- Louro Goyanes, Antón	(PSdeG-PSOE)
42.- Mayán Santos, José Manuel	(PP)
43.- Méndez Romeu, José Luis	(PSdeG-PSOE)
44.- Merino Mejuto, Domingos	(BNG)
45.- Novo Arrojo, María Tereixa	(BNG)
46.- Palmou Lorenzo, Xesús	(PP)
47.- Pedrosa Vicente, Juan	(PP)
48.- Pérez Herraiz, Margarita	(PSdeG-PSOE)
49.- Pérez Touriño, Emilio	(PSdeG-PSOE)
50.- Pita Varela, Jaime Alberto	(PP)
51.- Pontón Mondelo, Ana Belén	(BNG)
52.- Pose Mesura, Modesto	(PSdeG-PSOE)
53.- Rego González, Ismael	(PSdeG-PSOE)
54.- Reviejo Ares, Miguel Ángel	(PP)
55.- Rodríguez Corcoba, Fernando	(PP)
56.- Rodríguez Cuervo, Inmaculada	(PP)
57.- Rodríguez Feixóo, Alberte Xulio	(BNG)
58.- Rodríguez Fernández, Maximino	(PP)
59.- Rodríguez González, Manuel Luis	(PSdeG-PSOE)
60.- Rodríguez Peña, Xosé Henrique	(BNG)
61.- Rodríguez Seijas, María Dolores	(PP)
62.- Rojo Noguera, Pilar	(PP)
63.- Ruiz Rivas, Manuel Santos	(PP)
64.- Santalices Vieira, Miguel Ángel	(PP)
65.- Seara Sobrado, Laura	(PSdeG-PSOE)
66.- Sestelo Fernández, Ramón	(PP)
67.- Sineiro García, Francisco	(PSdeG-PSOE)
68.- Soneira Tajés, María Soledad	(PSdeG-PSOE)
69.- Suárez Canal, Alfredo	(BNG)
70.- Sueiro Pastoriza, Alberto	(PP)
71.- Tapia Fernández, María Jesús	(PP)
72.- Trigo Durán, Francisco	(BNG)
73.- Varela Sánchez, Ricardo	(PSdeG-PSOE)
74.- Veiga Buxán, Xesús Manuel	(BNG)
75.- Villarino Santiago, Dolores	(PSdeG-PSOE)

**RELACIÓN DE DEPUTADOS E DEPUTADAS PROCLAMADOS ELECTOS
POR CADA CIRCUNSCRICIÓN**

PROVINCIA DA CORUÑA

Polo Partido Popular (PP):

- 1.- Manuel Fraga Iribarne
- 2.- Jaime Alberto Pita Varela
- 3.- Fernando Rodríguez Corcoba
- 4.- Marta Álvarez Montes
- 5.- Miguel Ángel Reviejo Ares
- 6.- Manuel Santos Ruiz Rivas
- 7.- Fernando Amarelo de Castro
- 8.- Alberto Sueiro Pastoriza
- 9.- Jesús María Fernández Rosende
- 10.- Manuel López Outeiral
- 11.- Diego Calvo Pouso
- 12.- José Manuel Mayán Santos

Polo Bloque Nacionalista Galego (BNG):

- 1.- Xosé Manuel Beiras Torrado
- 2.- Xesús Manuel Veiga Buxán
- 3.- Xosé Díaz Díaz
- 4.- Domingos Merino Mejuto
- 5.- María Tereixa Novo Arrojo
- 6.- Ana Belén Pontón Mondelo

Polo Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE (PSdeG-PSOE):

- 1.- José Luis Méndez Romeu
- 2.- Miguel Cortizo Nieto
- 3.- Natividad González Laso
- 4.- Francisco Cerviño González
- 5.- María Soledad Soneira Tajés
- 6.- Francisco Sineiro García

PROVINCIA DE LUGO

Polo Partido Popular (PP):

- 1.- Manuela López Besteiro
- 2.- José María García Leira
- 3.- José Manuel Barreiro Fernández
- 4.- María Jesús Tapia Fernández
- 5.- Susana López Abella
- 6.- Victoria Eugenia López Díaz
- 7.- Manuel Díaz Vázquez
- 8.- Remedios Castedo Carballo
- 9.- Ramón Carballo Páez

Polo Bloque Nacionalista Galego (BNG):

- 1.- Alberte Xullo Rodríguez Feixóo
- 2.- Emilio López Pérez
- 3.- Eduardo Gutiérrez Fernández

Polo Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE (PSdeG-PSOE):

- 1.- Ricardo Varela Sánchez
- 2.- Ismael Rego González
- 3.- Margarita Pérez Herraiz

(Continúa)

POVINCIA DE OURENSE**Polo Partido Popular (PP):**

- 1.- Inmaculada Rodríguez Cuervo
- 2.- Miguel Ángel Santalices Vieira
- 3.- Roberto Castro García
- 4.- José Manuel Baltar Blanco
- 5.- María Dolores Rodríguez Seijas
- 6.- Maximino Rodríguez Fernández
- 7.- Cástor Gago Álvarez
- 8.- María Josefa Caldelas Fernández

Polo Bloque Nacionalista Galego (BNG):

- 1.- Alfredo Suárez Canal
- 2.- Xosé Henrique Rodríguez Peña
- 3.- Xosé Francisco Ferreiro Abelleira

Polo Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE (PSdeG-PSOE):

- 1.- Laura Seara Sobrado
- 2.- Pablo Xabier López Vidal
- 3.- Manuel Luis Rodríguez González

POVINCIA DE PONTEVEDRA**Polo Partido Popular (PP):**

- 1.- Xosé Cuiña Crespo
- 2.- Enrique César López Veiga
- 3.- Marisol Bueno Berrio-Ategortua
- 4.- Xesús Palmou Lorenzo
- 5.- Beatriz González Loroño
- 6.- Ramón Sestelo Fernández
- 7.- Juan Pedrosa Vicente
- 8.- Pilar Rojo Noguera
- 9.- Juan Manuel Casares González
- 10.- Paula Janza Muñiz
- 11.- Alejandro Gómez Alonso
- 12.- Salvador González Solla

Polo Bloque Nacionalista Galego (BNG):

- 1.- Bautista Álvarez Domínguez
- 2.- Francisco Trigo Durán
- 3.- Salomé Álvarez Blanco
- 4.- Bieito Lobeira Domínguez
- 5.- Rosa Darriba Calviño

Polo Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE (PSdeG-PSOE):

- 1.- Emilio Pérez Touriño
- 2.- Dolores Villarino Santiago
- 3.- Antón Louro Goyanes
- 4.- Modesto Pose Mesura
- 5.- Carmen Gallego Calvar

DIARIO DE SESIÓN DO PARLAMENTO DE GALICIA

Edición e subscricións: Servizo de Publicacións do Parlamento de Galicia.
Hórreo, 63. 15702. Santiago de Compostela. Telf. 981 55 13 00. Fax. 981 55 14 25

Impresión e distribución: La Voz de Galicia, S.A.
Ronda de Outeiro, 1-3. 15006. A Coruña.

Dep. Leg. C-255-1982. ISSN 1696-3490